

Достъп до правосъдие по въпроси на околната среда - България

Den här sidan har maskinöversatts och kvaliteten kan inte garanteras.

1. Основополагащи елементи
2. [Съдебна система](#)
3. [Дела за достъп до информация](#)
4. Достъп до правосъдие и участие на обществеността
5. Достъп до правосъдие срещу действия или бездействия
6. Други средства за достъп до правосъдие
7. Процесуална легитимация
8. Законно представителство
9. Доказателства
10. Преустановяване на нарушение
11. Разходи
12. Механизми за финансова помощ
13. Навременност
14. Други въпроси
15. Да си чужденец
16. Transboundary Cases

I. конституционните основи

Българската конституция предвижда право на здравословна и благоприятна околна среда в съответствие с установените стандарти и нормативи (член 55). Опазването на околната среда също така е задължение на всеки гражданин. Упражняването на правото на здравословна и благоприятна околна среда е възможно съвместно с други конституционни права:

- на информация — Article41(2)
- на свобода на изразяване — член 39
- на свобода на събранията — член 43
- на сдружаване — Article44(1)

На гражданите се гарантира правото на достъп до съд за обжалване на административни актове (член 120 от Конституцията) освен ако законът не предвижда друго. В законодателството в областта на околната среда не съществува подобно законоустановено изключение. За обжалване на административни актове пред Съда се изисква правен интерес.

Възможно е директно изпълнение на всички конституционни разпоредби. Що се отнася до правото на здравословна и благоприятна околна среда, то обикновено се прилага заедно със съществуващ стандарт, или процесуален, или по същество..

Международните споразумения, които са ратифицирани от Народното събрание и са в сила в БЪЛГАРИЯ стават част от вътрешния правен ред след публикуването им в Държавен вестник. Такива споразумения имат предимство пред националните закони в случай на противоречие между тях.

Както административните органи, така и съдилищата прилагат пряко Орхуската конвенция. В малко на брой съдебни решения са изразени съмнения по отношение на възможността за пряко прилагане на член 9, параграф 3 от Орхуската конвенция.

II. Съдебна система

Съдебната система се състои от Върховен касационен съд (ВКС), Върховен административен съд (ВАС), апелативни съдилища, окръжни съдилища, военни съдилища и районни (местни) съдилища.

Правосъдието по гражданскоправни въпроси се осигурява от:

- Районни съдилища като първоинстанционни съдилища за спорове от относително ограничен икономически интерес (по-малко от 12,500 EUR);
- Окръжни съдилища, действащи като първоинстанционни съдилища за спорове от по-значим интерес и като въззивна инстанция за решения на районните съдилища;
- ВКС, изпълняващ функцията на касационна инстанция за всички въззивни решения (с малки изключения).

Административната съдебна система се състои от:

- 28 административни съдилища, които разглеждат обжалвания на административни решения;
- ВАС може да действа като първоинстанционен съд или като касационна инстанция;
- Районни съдилища, които разглеждат жалби срещу административни актове за санкциониране на правонарушения. В този случай касационна жалба срещу решение на определен районен съд ще се разглежда от тричленен съдийски състав на съответния административен съд.

Съдиите са независими. Тези от тях, които са прослужили повече от пет години, придобиват статут на несменяеми, освен ако не възникнат извънредни обстоятелства.

Висшият съдебен съвет (ВСС) е органът, който назначава, повишава и освобождава съдиите. Няма обособени специализирани съдилища или трибунали, които да се занимават с дела, отнасящи се до околната среда. В някои административни съдилища обаче съдиите са организирани в съдебни състави, така че свързани с околната среда дела се решават от ограничен брой съдии към съответния съд.

В България на практика не е възможно търсене на най-благоприятен съд (forum shopping). Правилата за определяне на компетентният съд по административни дела са строги и ищеца няма право да избира кой съд да ги разглежда. Определен вид избор по отношение на равнището на компетентния съд се предоставя на висшата администрация при случаи, свързани с достъп до информация за околната среда. Отговор на искане за такава информация, изпратено до министър, може да бъде даден от самия министър или от негов заместник/секретар на министъра — в първия случай жалба срещу този отговор ще бъде разглеждана от ВАС, а във втория случай — от Административен съд София-град. При случаи, свързани с гражданска отговорност (включително екологична отговорност), лицето, претърпяло вреди, може да се обърне или към съда по седалище/местоживееене на ответника или към съда в района, в който са настъпили вредите.

По административноправни въпроси е въведено двуинстанционно съдебно производство.

— Жалбоподател има правото да обжалва дадено административно решение пред Административен съд и след това първоинстанционното съдебно решение

пред ВАС чрез касационна жалба. При гражданско производство ищецът има процесуално право да се обърне към две инстанции, а именно съдебна инстанция и въззивна инстанция.

След 2007 г., когато е приет новият Граждански процесуален кодекс, достъпът до касационната инстанция (ВКС) е ограничен. Касационна жалба се подава, когато решението е нищожно; решението е недопустимо; решението е неправилно поради нарушаване на материалното право, съществено нарушение на процесуалните правила на съда, или поради липсата на обосновка.

Както при административно производство, така и при съдебно производство по граждански дела съществува извънредно средство за правна защита за отмяна на решения на Съда.

Теоретично след отмяна на административно решение съдът може да издаде административен акт единствено ако няма въпроси, чието решение зависи от преценката на администрацията. Ако има такива въпроси, преписката трябва да бъде

върната на администрацията и съдът ѝ предоставя задължителни указания за това как да прилага закона. На практика съдилищата никога не са пристъпвали към издаване на екологични разрешения. По отношение на достъпа до информация, след като отказът е отменен, Съдът не може да предостави исканата информация директно на заявителя — на първо място, тъй като съдът обикновено не притежава информацията, и на второ място, защото съдилищата нямат право да предоставя информацията директно на заявителя.

Случаи, свързани с околната среда, се разглеждат съгласно общото административно производство — т.е. няма конкретни съдебни правила, приложими към въпроси, свързани с околната среда. Следва да се подчертае, че достъпът до правосъдие за обжалване на екологични разрешения е сравнително ново явление — назад във времето, до края на 1990-те години, повечето от процедурите за предоставяне на разрешения дори не съществуват. Дори и най-общите понятия, като например понятието за правосубектност, все още са в процес на оформяне (1) През последните 5—6 години интересът към сезиране на административните съдилища е нараснал много и има голямо разнообразие от нови ситуации, пред които се изправят административните съдилища.

Особеностите на съдебните производства по въпроси, свързани с околната среда, могат да бъдат разделени на три групи по отношение на:

- Правосубектност;
- Събиране на доказателства;
- Обхват на преразглеждането;

По отношение на събирането на доказателства, съдилищата обикновено предпочитат да изслушват експертни становища и свидетелите имат право да представят доказателства пред съда. Съдебните органи не могат да се самосезират — това важи както за административни, така и за граждански дела. Ако обаче някой друг започне производство, и особено ако производството е от административен характер, съдилищата могат да действат *ex officio* в редица ситуации. При административни производства съдилищата могат да инициират събиране на доказателства. Обхватът на преразглеждането на административно решение и на първоинстанционните решения не е ограничен от заявеното от страните. При граждански производства на съдилищата се предоставят по-малко прерогативи да действат *ex officio*.

III. Дела за достъп до информация

Има две категории случаи, при които искане за информация за околната среда е било отказано или на което е било отговорено неправилно/неточно:

- Първата категория са общи откази, при които няма конкретна цел за искането.
 - Отказът подлежи на обжалване директно пред Съда — или пред ВАС (ако отказът е издаден от министър), или пред административен съд (в останалите случаи).
- Втората категория са откази за предоставяне на информация за околната среда, която е поискана за нуждите на участието в някоя от процедурите, регламентирани в Закона за опазване на околната среда (ЗООС).
 - В такава ситуация заявителят може първо да отнесе жалбата пред по-висшестоящ административен орган и на по-късен етап — пред съда (идеята е на такива заявители да им бъде предоставен по-бързо действащ инструмент за получаване на необходимата информация).

Отказите в общите случаи трябва да включват информация за процедурите по обжалване — това се изисква изрично от Закона за достъп до обществената информация (ЗДОИ). Що се отнася до отказите от втората категория, те следва да съдържат същата информация, защото за тях се прилага общата разпоредба за съдържанието на всяко административно решение.

Жалбите срещу откази за предоставяне на информация следва да съдържат най-малко:

- Име и адрес на жалбоподателя;
- Съд, пред който се обжалва отказа;
- Идентификация на административния акт, който се обжалва;
- Искането на жалбоподателя;
- Посочване защо жалбоподателят счита, че отказът е неправомерен;

Жалбите следва да бъдат подадени не по-късно от 14 дни след получаване на отказа. Мълчаливият отказ може да се обжалва в рамките на месец след изтичане на крайния срок за издаване на административния акт (в отговор на искане за информация). Жалбите се подават до съда срещу съответния орган — т.е. жалбата се подава срещу органа, който е издал отказа.

Съдилищата обикновено не притежават исканата информация. Тъй като имат правомощието да разгледат законосъобразността на основанията за отказ, съдилищата могат теоретично да поискат да получат въпросната информация от Органа. Това не се случва често при дела, касаещи достъп до информация за околната среда.

Когато съдилищата намерят даден отказ за предоставяне на информация за непромоерен, те отменят отказа (административния акт) и разпореждат на административния орган да предостави исканата информация. Решението на съда съдържа насоки за това как следва да бъде прилаган законът.

IV. Достъп до правосъдие и участие на обществеността

Всяко административно производство има две последователни фази — административна и съдебна. По отношение на първата фаза производствата може да са различават в съответствие с изискванията на конкретната разпоредба — относно води, отпадъци или друг вид разпоредба, свързана с околната среда. Съдебното производство е приложимо за всички видове административни решения и е регламентирано в Административнопроцесуалния кодекс (АПК). В АПК се разграничават три вида административни решения — индивидуални, от общ характер и нормативни. Процедурите за обжалване може да се различават до известна степен по отношение на вида на обжалваното решение.

АПК предвижда обжалване пред по-висшестоящ административен орган. Тъй като за някои органи (Министерски съвет, министри) няма по-висшестоящ административен орган, техни решения могат да бъдат обжалвани само пред съда. По-висшестоящият административен орган може да провери дали подчинената администрация е приложила правилно дискреционните си правомощия. Решения на по-нисшестоящ орган могат да бъдат отнесени директно до Съда. Не е необходимо административните средства за правна защита да бъдат изчерпани, за да бъде образувано дело в Съда.

Съдилищата могат да преразглеждат законността на административните решения. Съдилищата не могат да разглеждат въпроси, свързани с дискреционните правомощия на администрацията. Както процесуалната законосъобразност, така и материалната законосъобразност подлежат на контрол от страна на Съда. Контролирането на процесуалната законосъобразност при вземането на решения, свързани с околната среда, не се различава от извършването на същия процес в рамките на друг административен процес. При случаи, свързани с околната среда, материалноправните въпроси често пъти са тясно свързани с технически констатации и дори изчисления. Законосъобразното прилагане на понятия като „най-добри налични техники „или на изисквания, като например „да определя, описва и оценява по подходящ начин прякото и непрякото въздействие на даден проект върху фауната и флората, почвата, водата, въздуха, ландшафта...“, предполага задълбочено разбиране на редица технически аспекти на разрешената дейност. *От съдиите се очаква да прилагат закона, а вещите лица биват изслушвани, за да дадат отговори по технически въпроси. Понякога, например при законодателството относно градското планиране и предоставянето на разрешения, нормативни актове регулират до най-малката подробност техническите въпроси. В такива ситуации съдилищата назначават вещи лица, които да отговорят на технически въпроси, въпреки че „техническата“ оценка, може да се отнася до някои правни въпроси. Общоприето е техническите грешки и/или грешките при изчисляването да могат да бъдат проверявани от съда.*

Има два вида устройствени планове (УП) — общи УП и подробни УП. Общите устройствени планове не могат да бъдат обжалвани пред Съда. Подробните устройствени планове могат да бъдат обжалвани, но правосубектността е много ограничена и понякога дори съседите не могат да оспорят ПУП в съда. На неправителствените организации (НПО) се отказва правосубектност по отношение на УП. Общите УП подлежат на задължителна стратегическа екологична оценка (СЕО), подробните УП — на оценка на необходимостта от екологична оценка. Съдебната практика не е категорична по отношение на възможността за съдебен контрол по отношение на заключенията от СЕО — в някои решения се признава, че заключенията от СЕО могат да бъдат обжалвани отделно от УП. В други решения се счита, че заключенията от СЕО не могат да бъдат обжалвани отделно от УП и по този начин на НПО им се признава правосубектност да обжалват УП само въз основа на правосубектност, позволяваща им да сезират съда относно заключението от СЕО. Изглежда че решенията от първата група преобладават и съществува проблем с УП по отношение на достъпа до правосъдие. Преразглеждането на устройствените планове от съдилищата не се различава от други производства по обжалване по отношение на подсъдността, правилата за доказване и правилата за провеждане на процеса. При разглеждане на жалби срещу УП съдилищата отделят внимание главно на техническите аспекти на пространственото планиране — въпросите, свързани с околната среда, не се разглеждат като свързани по същество с УП.

Решенията за преценка на необходимостта от ОВОС (оценка на въздействието върху околната среда) подлежат на съдебен контрол. НПО имат правосубектност да предявяват иски. В няколко решения се отхвърля правосубектността

на НПО, които не осъществяват дейност в областта на околната среда, да обжалват решения за преценка на необходимостта от ОВОС. Преразглеждането на решенията за преценка на необходимостта от ОВОС показва никакви особености по отношение на подсъдността, правилата за доказване, правилата за провеждане на процеса и степента на контрол от страна на Съда. Решенията за преценка на необходимостта от ОВОС се разглеждат от първоинстанционните административни съдилища.

Определянето на обхвата на ОВОС е част от процедурата по ОВОС, която не завършва с отделно решение. Ето защо решенията за обхват не се преразглеждат отделно от окончателните решения по ОВОС. Процедурата по ОВОС предвижда подробни правила за това как ще се извърши определянето на обхвата. Правени са опити за обжалване на окончателни решения по ОВОС само въз основа на процедурни грешки по отношение на определянето на обхвата. Съдилищата обикновено не приемат такива твърдения — административната практика изисква жалбоподателят да докаже причинно-следствена връзка между процедурната грешка и законността на окончателното решение — само при това условие съдилищата разглеждат процедурните нарушения.

Най-често срещаната съдебна практика е свързана с окончателните решения по ОВОС. Други разрешения (разрешения за води, разрешения за управление на отпадъци) също могат да бъдат обжалвани пред Съда, но по тези въпроси са били постановени много по-малко съдебни решения. На екологичните НПО, работещи в полза на обществен интерес, винаги им е била признавана правосубектност да обжалват окончателни решения по ОВОС. Не е такъв случаят с НПО, работещи в полза на частния интерес — някои съдилища отхвърлят техните жалби въз основа на това, че защитата на околната среда е обществена кауза, а не частна, и следователно чл. 9 параграф 2 от Орхуската конвенция не се прилага по отношение на НПО, работещи в полза на частния интерес. При процедури по обжалване на окончателни решения по ОВОС съдилищата най-често извършват преглед на техническите констатации и изчисленията от доклада по ОВОС. Процесуалната законосъобразност се разглежда внимателно. С времето инвеститорите и органите подобриха резултатите си по отношение на процедурните изисквания и понастоящем случаи на процедурна небрежност от тяхна страна са редки. В повечето случаи като причини за обжалване се изтъкват материалноправни въпроси. В БЪЛГАРИЯ процедурата по ОВОС обикновено включва друга процедура за оценка на въздействието върху зоните по „Натура 2000“. Един бърз преглед показва, че въпросите, свързани с опазването на околната среда, са били най-често дискутираните материалноправни въпроси в съдебните решения по ОВОС. При всички тези случаи възможното въздействие върху местообитанията е било проучвано чрез изслушване на вещи лица — т.е. техническите констатации и дори изчисленията от доклада за ОВОС са преразглеждани от Съда.

Нито от неправителствените организации, нито от физическите лица се изисква да са участвали във фазата на обществената консултация или фазата на общественото обсъждане на процедурата по ОВОС, за да имат правосубектност, позволяваща им предявяване на иск. Екологичните НПО, работещи в полза на частния интерес, са се опитали да подчертаят тяхното участие в обществената консултация и обсъждането на доклада за ОВОС през етапа на обществено обсъждане като доказателство за съществуващ интерес за обжалване на окончателното решение по ОВОС, но съдилищата никога не са приемали този аргумент. Неправителствени организации, работещи в полза на обществен интерес, могат да обжалват окончателното решение по ОВОС, без да са участвали на по-ранен етап.

В БЪЛГАРИЯ разрешение по ОВОС се счита за индивидуален административен акт и обжалването на такова решение (разрешение) има суспензивно действие — т.е. инвеститорът не може да продължи да получава последващи разрешения — или разрешително за КПКЗ (комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването), или разрешение за строеж. В случай на неотложна нужда от получаване на други разрешения или започване на строителни работи, органите или съдилищата могат да преодолеят подобно положение, като постановят предварително изпълнение на решението по ОВОС. Органите са действали по този начин при редица предложения за изграждане на инфраструктура (депа за отпадъци, главни пътища, ски писти). Правните изисквания за администриране на предварително изпълнение са изготвени общо и не са предназначени да обхващат единствено решения, свързани с околната среда или ОВОС. Обикновено решенията за постановяване на предварително изпълнение се мотивират накратко (от няколко изречения до не повече от страница).

Процедурата за издаване на разрешителното за КПКЗ в БЪЛГАРИЯ е отделна от тази за ОВОС. Окончателното разрешително за КПКЗ може да бъде преразглеждано от съдилищата. В повечето случаи Министерството на околната среда и водите (МОСВ) е компетентният орган, който издава КПКЗ — жалби срещу решения на МОСВ се разглеждат от ВАС. Правилата за доказване и правилата за провеждане, както и степента на съдебен контрол при съдебни производства, свързани с КПКЗ, не се различават от други процедури по обжалване. Има няколко случая (не повече от 7—8), при които са заведени дела срещу разрешителни за КПКЗ. Поне половината от тях са били инициирани от инвеститори, на които е отказано издаване на разрешително за КПКЗ. Екологичните НПО имат правосубектност да обжалват решения по КПКЗ.

Подходът на съдилищата по въпроси, свързани с КПКЗ, е същият като при ОВОС. Преразглеждани са както материалната, така и процесуалната законосъобразност. Наличната съдебна практика не е достатъчна, за да се направи заключение относно критериите по отношение на въпроси, различни от тези, свързани с решение за КПКЗ, като например материални и технически констатации, изчисления и документация за КПКЗ.

Подобно на други процедури за получаване на разрешения, свързани с околната среда, при КПКЗ не се изисква участие на по-ранни етапи от същата процедура с оглед придобиване на правосубектност да се обжалва окончателното решение за КПКЗ.

Подобно на решението по ОВОС разрешителното за КПКЗ е индивидуален административен акт и са приложими абсолютно същите правила по отношение на предявяване на иск за преустановяване на нарушение. По отношение на предявяването на иск за преустановяване на нарушение няма специални правила, приложими към процедурите по КПКЗ.

V. Достъп до съда срещу действие или бездействие

Съдебни производства по граждански дела мога да бъдат образувани срещу физически лица или юридически лица, в случай че техни незаконосъобразни дейности са причинили вреди на някое лице — частно или публично. Такива дела се разглеждат изрично в рамките на Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и Закона за водите (ЗВ).

Основанията за горепосочените дела са следните:

- а) незаконни дейности;
- б) замърсяване на околната среда (водата) или повреда;
- в) вреди, причинени на дадено лице;
- г) вината;
- д) причинно-следствена връзка между незаконосъобразна дейност и вредите

Делото може да бъде заведено или от лицето, претърпяло вреди, или от държавен орган, който е отговорен за/управлява увреденото имущество. Ищецът може да поиска от Съда да разпорежи прекратяване на дейността по замърсяване или да се заплати компенсация за причинените вреди. На практика такъв вид дела не са често срещани. Докато незаконосъобразността на дадена дейност може да бъде доказана лесно, в случай че въпросната дейност се извършва без необходимото разрешение, другите компоненти по иска могат да се окажат по-трудни за установяване. В повечето случаи е трудно, дори невъзможно да се направи разлика между минало и настоящо замърсяване. Освен това приключването на производството може да отнеме между две и три години.

Исковете срещу държавни органи по въпроси, свързани с околната среда, могат да бъдат разделени на три групи:

- Искове срещу незаконосъобразни дейности на органи.
- Искове срещу незаконосъобразни бездействия, за които са отговорни органите.
- Дела, заведени от засегнати лица срещу изпълнителната власт за вреди, причинени от незаконосъобразни действия /бездействия.

Въпреки че и трите групи искове следва да се подават пред административния съд, последната група искове са в действителност граждански дела. Първата и втората група искове се основават на широк кръг от прерогативи, предоставени на екологичните органи, за да спрат текущи незаконосъобразни дейности, извършвани от физически лица, или за предотвратяване на непосредствена опасност от замърсяване — такива прерогативи се предоставят от няколко закона в областта на околната среда. Те се наричат „принудителни административни мерки“ (ПАМ). ПАМ могат да бъдат или превантивни, или с цел спиране на или възстановяване от замърсяване. ПАМ могат да бъдат обжалвани пред съда от всяко лице, което има интерес да го направи. В случай на обжалване се прилагат общите правила за обжалване на административен акт. Обжалването на ПАМ обаче няма суспензивно действие.

По въпроси, свързани с екологичната отговорност, има отделен Закон за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети (ЗОПОЕЩ). Има два вида мерки, наложени от органите при съществуваща ситуация на екологични щети или на заплахата от такива щети — превантивни и за отстраняване на замърсяването. Компетентните органи, попадащи в обхвата на този закон, са Министерството на околната среда и водите, директорите на РИОСВ, директорите на басейновите дирекции и директорите на националните паркове. Законът предвижда няколко изисквания към обществеността за подаване на молба за действие по въпроси, свързани с екологичната отговорност, но те не са трудни за изпълнение (най-важно е изискването за предоставяне на органа на доказателства за правния интерес, ако

молбата се подава от физическо лице). НПО не трябва да доказват своя правен интерес. Операторите на съоръжения, обратно на това, което се изисква от обществеността, трябва да предоставят на органите изрична и конкретна информация, свързана с екологични заплахи/щети/мерки. Предвидени са и правила за обмен на информация между различните органи, отговарящи за околната среда. Като цяло няма специални условия за съдебен контрол, както на административния акт за постановяване на мярка, така и на отказа за това. Прилагат се общите правила за съдебен контрол на всеки административен акт. Обжалването на превантивна мярка, постановена съгласно ЗОПОЕЩ, няма суспензивно действие. Предметът на преразглеждане е специфичен, тъй като процедурата за налагане на мярка предвижда специални изисквания — напр. консултации, публикации, стъпки — в случай че операторът или е неизвестен, или не е в състояние да приложи необходимите мерки. Прилагането на режима за екологична отговорност в рамките на ЗОПОЕЩ се извършва под заплахата от глоби/санкции за тези, които не действат съгласно правните изисквания или постановените мерки. Компетентните органи, които санкционират извършените простъпки, са същите като тези, които налагат мерките. Освен това ЗОПОЕЩ предвижда 3 ПАМ — ПАМ може или да постанови прекратяване на дейността на оператора, или изолиране на дадена територия, или забрана/ограничаване на използването на воден обект. За да се заведе дело срещу ПАМ, издадена съгласно ЗОПОЕЩ, се прилагат общите правила. Следва също така да се отбележи, че нарушаването на изолация, която служи, за да се държат хората на разстояние от помещение или обект, е престъпление, наказуемо по Наказателния кодекс.

VI. Други средства за достъп до правосъдие

Българското законодателство предоставя правосубектност на заинтересовани лица (екологични НПО и физически лица), позволяваща им да завеждат дела както срещу мерки от общ характер, като например планове за управление на защитени зони, така и срещу нормативни актове — вторично законодателство, издадено от изпълнителните органи.

Ролята на омбудсмана (Национален омбудсман): <http://www.ombudsman.bg/>

- Предлага решения на проблеми в отношенията между администрацията и физическите лица, но не може да отменя административно решение.
- Има правото да започва административно производство за издаване на административен акт.
- Не може да сезира Конституционния съд —
 - Вместо това той може да предложи на тези, които имат такива правомощия, да сезират Конституционния съд по даден въпрос.

Ролята на прокурорите (държавно обвинение):

- считат се за част от съдебната власт, не от изпълнителната.
- Имат свобода да определят дали могат да участват в административни мерки или не.
- Могат също да започнат административно производство.
- При наказателни дела прокурорите са единствения орган, който може да обвини някого в престъпление (включително престъпление, свързано с околната среда).
- В българското наказателно право, отнасящо се до околната среда, няма частно обвинение.

По-рано бе представено описание на административното производство, ролята на прокурора, прерогативите на омбудсмана и ПАМ. Може да се добави, че общото административно производство предоставя на засегнатите лица правото да обжалват пред административния съд всяко действие или пасивност/бездействие на даден административен орган. В случай на незаконосъобразно действие съдът разглежда дали въпросното действие се основава на закона. Ако случаят не е такъв, съдът издава разпореждане незаконосъобразното поведение на администрацията да бъде преустановено. В случай на незаконосъобразно бездействие съдът преценява дали е налице задължение да се действа или не. Ако съдът счете жалбата за надлежно обоснована, той постановява, че административния орган следва да приложи закона не по-късно от точно определената дата.

VII. Процесуална легитимация

Процесуална легитимация	Административно производство	Съдебно производство
Физически лица	X	X
НПО	X	X

Други правни субекти	X	X
Ad hoc групи	X	Не
Чуждестранни НПО	X	X
Всички останали [5]	Местни органи на някои решения на централната власт	X

Присъединяването към ЕС (2007) и транспонирането на законодателството на ЕС увеличи броя на административните производства по въпроси, свързани с околната среда. Правната теория и съдебната практика все още са в процес на определяне на критериите за правосубектност в рамките на различни административни производства в областта на опазването на околната среда. Заведените в съда дела, свързани с околната среда, не са много и някои ситуации все още не са изпитани. В българската правна теория няма разграничение между понятията за накърняване на правото и достатъчен интерес. Интересът към участие в административно производство и обжалване на административно решение се разглежда съгласно конкретните факти. При разглеждане на интерес в съдебната практика се взема предвид накърняването на правото, което невинаги свързва засегнатото право със собственост или употреба. Същият подход се прилага и по отношение на НПО. Въпреки това при ОВОС и стратегическа оценка на въздействието върху околната среда (СОВОС) всички екологични НПО, с изключение на тези, работещи в полза на частния интерес, имат правосубектност. При процедури по ОВОС и СОВОС могат да участват всички. Международните екологични неправителствени организации имат същите права като местните неправителствени организации — именно съгласно изискванията на Орхуската конвенция.

Като цяло критериите за правосубектност при хоризонтални процедури (ОВОС и СОВОС) са по-либерални отколкото при секторните процедури — например свързаните с води или отпадъци.

В БЪЛГАРИЯ няма *actio popularis*.

Прокурорът може да участва във всяко административно производство, отнасящо се до околната среда, включително във втората му фаза — съдебната фаза. От прокурора се очаква да защитава обществения интерес и обхватът на правата му за участие в административното производство е широк. Що се отнася до омбудсмана, той може да започне процедури за издаване на административни решения, но няма правото да обжалва административни решения пред съда — няма право да участва в съдебни производства.

VIII. Законно представителство

Както в административните производства, така в съдебните производства по граждански дела няма правно изискване за защита от адвокат в Съда. Въпреки това завеждането на дело и по-специално защитата в гражданските съдилища без правна помощ може да доведе до редица проблеми за дадена страна. Наскоро приети (2007) граждански процесуален кодекс (ГПК) предвижда много строги правила по отношение на събирането на доказателства и явяването в съда. Духът на новия ГПК е много по-различен от този на предишния такъв — той изисква много по-голяма процесуална дисциплина. Съгласно правилата на административното съдебно производство, за разлика от ГПК, съдията би трябвало да има водеща роля в разглеждането на дадено дело. На първо място, по отношение на обхвата на съдебния контрол, Съдът не е обвързан от фактическите и правните основания, посочени от жалбоподателя. На второ място, съдът има правното задължение да съдейства на страните по производството за отстраняване на формални грешки в техните показания. Съдията следва да посочи за кои фактически твърдения не са представени доказателства. Ако не го направи, съдията извършва процесуална грешка, и решението на Съда може да бъде отменено от по-висша инстанция само въз основа на този факт. В административни съдебни производства, отнасящи се до околната среда, има вероятност от възникването на друга ситуация — фактите са многобройни, от различно естество и често са налице противоречиви технически тълкувания на съществуващите факти, границата между юридическите и техническите изисквания може да бъде неясна. Поради това във все повече случаи съдилищата предлагат на страните като по-добро решение да си наемат адвокат.

Обикновено адвокатите, работещи в полза на обществения интерес по въпроси, свързани с околната среда, съчетават сегашната си практика в други области на правото, като например корпоративно, гражданско или административно право, с провеждането на консултации и участие в съдебни спорове, отнасящи се до околната среда. Преди 5—6 години повечето дела, свързани с околната среда, се разглеждат от съдилищата в София. Наскоро тази тенденция бе променена, главно поради това, че много ОВОС, СОВОС или жалби, свързани с опазване на околната среда, се разглеждат от местните административни съдилища. Екологичните НПО, които имат опит в съответната област, обикновено знаят с кои адвокати, работещи в полза на обществения интерес по въпроси, свързани с околната среда, можете да се свържете — за препоръчване е да се обърнете към такива неправителствени организации.

IX. Доказателства

Основното доказателство в административното съдебно производство е „административната преписка“ — т.е. доказателствата, събрани от административния орган във връзка с фактите и обстоятелствата, свързани с административния акт. Административният орган разполага с редица прерогативи за събиране на доказателства преди издаването на акта. В допълнение към събраните от административния орган доказателства съдът може, по искане на страните по производството или ех officio да събере допълнителни доказателства. По този начин Съдът може да призове свидетели, които да представят доказателства. Пред съда могат да бъдат изисквани и/или представени всякакви документи. Експертните становища също се събират на този етап на производството.

Съдът има свобода при оценяване на събраните доказателства. В Гражданския процесуален кодекс (ГПК), който също е приложен за производства за обжалване на административни актове, изрично се посочва, че становището на дадено вещо лице няма задължителен характер за Съда, което означава, че Съдът може да го отхвърли частично или в неговата цялост. Официални документи, т.е. документите, издадени от публични органи при изпълнение на задълженията им, имат обвързваща сила по отношение на потвърдените в тях факти. Що се отнася до документите, издадени от физически лица, те се вземат под внимание единствено ако съдържат доказателства, които биха могли да бъдат използвани срещу твърдения на лицето, издало документа. Като правило спорове по дела, отнасящи се до околната среда, които са от обществен интерес, се решават въз основа на експертни становища. В много случаи съдилищата разглеждат окомплектоваността на административната преписка и ако няма документи, които да доказват, че са изпълнени определени правни изисквания, съдилищата заключават, че тези изисквания не са изпълнени.

Страните могат да представят ново доказателство по време на етапа на съдебното производство. Във всички случаи страните следва да обяснят на съда какво ново доказателство се изисква и във връзка с какви факти и обстоятелства. Фактите и обстоятелствата следва да бъдат свързани с твърденията за незаконосъобразност на административното решение. Обикновено съдът не е склонен да преразглежда всички или голяма част от фактите, установени от административния орган. Това означава, че когато изисква събирането на нови доказателства, ищецът следва да се съсредоточи върху определени ключови основни въпроси. Съдът може да поиска доказателства служебно и това е свързано с прерогатива на съда да проверява законосъобразността на решението независимо от твърденията на страните.

Доказателства, включително експертни становища, могат да бъдат поискани или при подаване на жалбата, или като допълнително искане, подадено пред съда или в хода на делото. Съдът ги зачита, ако доказателствата са изисквани предварително, така че другите страни да могат да заемат позиция, а самият съд да има достатъчно време да разгледа искането. Страната, която иска експертно становище, следва да формулира въпросите, на които трябва да бъде отговорено. Експертното становище следва да е готово и подадено в съда поне 7 дни преди съдебното заседание, така че страните да имат достатъчно време да го разгледат. Експертното становище като доказателство трябва да бъде представено по време на съдебното заседание и страните се приканват да задават въпроси. Съдът допуска единствено въпроси, свързани с предмета на исканото експертно становище. Съдът отказва да приеме експертни становища, които не са събрани по гореописания начин.

Като цяло същите правила се прилагат и за събиране на доказателства при граждански дела в областта на околната среда. Въпреки това при гражданскоправните спорове има особености. Очаква се страните по даден съдебен процес да предоставят на съда своите твърдения по отношение на съответните факти и на доказателствата в подкрепа на фактите. Съдът няма право да се намесва и да ръководи процесуалното поведение на страните. Той може единствено да се произнася по допустимостта на исканите доказателства. Сроковете за исканите доказателства са по-кратки и в много случаи преклузивни.

Преустановяване на нарушение.

При административно съдебно производство жалбата срещу индивидуален административен акт има суспензивно действие освен ако обратното не е предвидено със закон. В законодателството в областта на околната среда няма случаи, при които на жалбата да се отказва суспензивно действие, освен в някои случаи, предвидени в Закона за устройство на територията. Оспорването на административни актове от общ характер (планове, програми) и нормативен характер не спира изпълнението на съответните актове. Тъй като по-голямата част от административните съдебни спорове се състоят от оспорване на индивидуални административни актове, обикновено жалбите спират изпълнението на административните решения.

Ако жалбата има суспензивно действие, инвеститорите могат да поискат предварително изпълнение на решението и административните органи могат да го предоставят.

АПК посочва пет условия за това:

- 1, когато това е необходимо, за да се гарантира животът или здравето на гражданите;
- 2) за да се защитят особено важни държавни или обществени интереси;
- 3) за да се предотврати риск от възпрепятстване или неизпълнение на административен акт;
- 4) или когато всяко забавяне в изпълнението може да причини значителна или непоправима вреда;
- 5) или по искане на някоя от страните като защита на техен особено важен интерес.

В последния случай се изисква кръстосана гаранция за вредите. Заповедта, която позволява предварително изпълнение, може да бъде обжалвана пред съда. Крайният срок за това е 3 дни от датата на публикуване на решението. Независимо от изхода на административната фаза на производството Съдът, пред който е образувана процедурата по обжалване, може да разпорежи предварително изпълнение на административното решение съгласно същите пет условия. За разлика от административния орган съдът може да поиска гаранция, независимо от основанията за разрешаване на предварителното изпълнение, ако съществува риск от значителна или непоправима вреда за някое лице.

При административното съдебно производство съдът, било то първоинстанционен или касационен, може по искане на ищеца да прекрати предварителното изпълнение, разрешено от административния орган, т.е. съдът може да постанови заповед за преустановяване на нарушения. Има две условия за това. На първо място, следва да съществува риск предварителното изпълнение да нанесе значителна или непоправима вреда на ищеца. На второ място, искането следва да се основава на нови обстоятелства — т.е. на обстоятелства, които са настъпили след разрешаване на предварителното изпълнение.

При съдебни производства по граждански дела целта на съдебното разпореждане е да се гарантира, че изпълнението на съдебното решение ще се състои. При граждански дела, свързани с околната среда, дела за компенсация за нанесени вреди или за преустановяване на дейност, свързана със замърсяването, едва ли може да се представи ситуация, при която е необходимо съдебно разпореждане. Теоретично първоинстанционните съдилища могат да разпоредят предварително изпълнение на решението си, например при дела за преустановяване на дейност, свързана със замърсяване. Законът обаче постановява, че предварителното изпълнение е недопустимо, ако то може да нанесе непоправима вреда или вреда, която не може да бъде оценена. Последното условие би могло да бъде пречка за получаване на предварително изпълнение при гражданскоправен спор в областта на околната среда.

Следователно като цяло в резултат на малкия брой граждански дела, на суспензивното действие на жалбата срещу индивидуални административни решения и на специфичните условия за предявяване на иск за преустановяване на нарушения, съдебната практика се е занимавала главно с жалби срещу разрешеното предварително изпълнение на административни актове. По отношение на последната категория спорове следва да се отбележи, че обикновено мотивите на Съда, както мотивите на административния орган, са кратки и ясни. Накрая, когато съдилищата трябва да се произнесат по искания за предварително изпълнение, те обикновено избягват да разглеждат въпроси, свързани със законосъобразността на административното решение като цяло.

Всички съдебни решения — независимо дали са свързани с предварителното изпълнение, заповед за преустановяване на нарушение в административно съдебно производство или със съдебно разпореждане и предварително изпълнение в гражданско производство — могат да бъдат обжалвани пред по-висшестояща съдебна инстанция.

XI. Разходи

Разходите за жалбоподателя се разделят на три категории.

- Съдебни такси.
 - Съдебните такси са определени в тарифа, приета от изпълнителната власт.
 - Втората категория са адвокатските хонорари.
 - Адвокатските хонорари не са точно определени — всеки адвокат може да договаря размера на хонорара си. Наредба, издадена от Висшият адвокатски съвет, определя минималния хонорар за всеки вид адвокатска услуга.
 - Такси за вещи лица (потенциална такса), назначени от съда да дадат експертни становища.
 - При случаи на оспорване на административни актове от общ характер и нормативни административни актове е възможно да бъде поискана малка по размер такса за публикуване на обявление за висящо дело.

Съдебните такси при административни спорове са ниски. Гражданите и НПО заплащат такса от 5 EUR за първоинстанционен съдебен процес. За търговските дружества таксата е една и съща в размер на 25 EUR. При гражданскоправни спорове таксите зависят от вида на делото. Ако искът е паричен, например дело за компенсация за вреди, съдебната такса ще бъде 4 % от претендираната сума. Ако искът не може да бъде оценен — например дело за преустановяване на водещи до замърсяване дейности, съдията определя таксата въз основа на конкретния случай. При гражданскоправни спорове няма разграничение на таксите между НПО/граждани и търговски дружества. Таксите за обжалване на решения, както при административни, така и при гражданскоправни спорове са наполовина по-ниски от таксите на първоинстанционните съдилища.

Таксите за вещи лица могат да се променят в зависимост от броя на вещите лица, вида на задаваните въпроси и личната преценка на магистрата. Таксите за вещи лица се определят от съдията. Споровете, свързани с околната среда, често изискват специфични експертизи, които се предоставят от повече от едно нещо лице, и размерът на хонорара на вещи лица може да варира между 500 и 1 200 EUR. Някои съдии може да определят такса за всяко отделно становище на вещо лице под 500 EUR. В случай че НПО иска да провери или да се противопостави на доказателства, събрани от Съда в резултат на експертно становище, може да е необходим допълнителен разход, който обаче не е признат официално от Съда. В такъв случай обикновено се търси друго вещо лице, на което се възлага задачата да провери коректността на експертното становище. Адвокатските хонорари могат да се различават в значителна степен. При административни спорове е малко вероятно адвокатските хонорари да надвишават 1 500 EUR. При гражданскоправни спорове прогнозирането по отношение на адвокатските хонорари е трудно.

Размерът на съдебната такса за разглеждане на иск за преустановяване на нарушение/мярка за преустановяване на нарушение е незначителен — не по-висок от 15 EUR. Теоретично може да бъде поискан депозит или кръстосана гаранция, но по въпроси, свързани с околната среда, това никога не се е случвало. Относно спорове, свързани с търговски марки/индустриална собственост, изготвен през 2004—2007 г. анализ показва, че за такъв вид дела сумата за гаранция се различава значително в зависимост от оценката на различните съдии.

Принципът „загубилият плаща“ се прилага стриктно от съдилищата. При административни спорове ищецът, ако губи делото, е задължен да заплати минималната такса на не повече от един адвокат, нает от неговия противник. Това правило обаче невинаги е било спазвано, включително в дела от обществен интерес, свързани с околната среда, и ищците са били задължени от съда да заплатят на спечелилата страна адвокатските хонорари, които са били много по-високи от минималната такса. Не съществува начин за прехвърляне на разходите или за смекчаване на изпълнението на принципа „загубилият плаща“ за ищци в спорове от обществен интерес, свързани с околната среда. Единственото основание за възможно намаляване на адвокатските хонорари е предвидено в ГПК, което е приложимо и при административни спорове. ГПК гласи, че Съдът може да намали адвокатския хонорар, който трябва да се плати, ако размерът му не съответства на правната и фактическа сложност на делото.

XII. Механизми за финансова помощ

Не се допускат изключения от процесуалните разходи, задължения, такси за завеждане или данъчно облагане на разходите при дела, свързани с околната среда, независимо от обществения интерес. При административни спорове, ищците не са задължени да плащат разходите за събиране на доказателства по инициатива на Съда дори и когато доказателствата се отнасят до иска на ищеца.

Има правен механизъм за освобождаване от съдебни такси за ищци, които „нямат достатъчно средства да заплатят таксите“. Ситуацията може да бъде породена от различни обстоятелства — болест, ниски доходи, старост и т.н., които трябва да бъдат доказани от лицето, поискало освобождаване. Съдът решава дали да освободи или не ищец от заплащането на съдебните такси. Законът за правната помощ (ЗПП) предвижда помощ за страна по съдебен спор чрез покриване на нейните разходи за адвокат. Страната по съдебния спор следва да се намира в лошо финансово състояние. Решението за предоставяне на правна помощ се взима или от съда, или от административен орган, наречен Национално бюро за правна помощ. Механизмът на ЗПП е общ и е малко вероятно ищците в съдебни спорове, свързани с околната среда, да се възползват от него. При въпроси, свързани с околната среда, не съществува специален механизъм за правна помощ, различен от горепосочените.

Законът не регламентира pro bono помощ, предоставена или от отделни специалисти, или от правни кантори. От това следва, че условията, при които дадена адвокатска кантора би предложила pro bono помощ, се определят от самата нея. Възможността за предоставяне на такива услуги зависи до голяма степен от конкретния случай и мотивите на управленския орган на адвокатската кантора да се ангажира с него.

Не съществуват правни клиници, работещи по случаи в областта на околната среда.

Неправителствените организации и гражданите определят отделни специалисти по право, които споделят едни и същи цели за осъществяване на дейности, свързани с правото, които са в полза на обществения интерес. Някои от тях са осигурявали правни услуги в полза на обществения интерес в продължение на много години. В региони, които са богати на естествени местообитания, местни адвокати помагат на неправителствени организации с много опит като „Българско дружество за защита на птиците“, „Зелени Балкани“, Българската фондация „Биоразнообразие“ или Сдружение за дива природа „Балкани“ при съдебни спорове, свързани с околната среда. <http://www.bspb.org/> <http://www.greenbalkans.org/> <http://www.bbf.biodiversity.bg/> <http://balkani.org/> „Програма достъп до информация“ съдейства значително при съдебни спорове относно достъпа до информация за околната среда. <http://www.aip-bg.org/en/> Неофициална група адвокати, Зелените адвокати, адрес на електронна поща: <http://ecopravo.blogspot.com> zeleniteadvokati@gmail.com, се застъпва за повече прозрачност и по-добра защита на обществения интерес, особено по отношение на опазването на околната среда.

XIII. Навременност

Общото правило гласи, че индивидуален административен акт следва да бъде издаден не по-късно от 14 дни до един месец след началото на производството. По въпроси, свързани с околната среда обаче, производствата обикновено са по-сложни и могат да продължат от седем месеца до повече от една година. За редица производства, свързани с околната среда, се предвиждат конкретни срокове за постановяване на решение — например решение по ОВОС следва да бъде взето в рамките на 45 дни след срещата за обществено обсъждане на доклада по ОВОС.

По-нисшестоящите административни органи могат да бъдат глобени за неспазване на крайните срокове за постановяване на административни решения. Теоретично дадено лице може да съди правителството за забава.

Няма крайни срокове, определени от закона, за съдебни производства по въпроси, свързани с околната среда. Има редица срокове, предвидени като цяло за различните етапи на административното съдебно производство. След получаването на жалбата започва да тече тридневен срок, в рамките на който административният орган следва да изпрати преписката на съда. Ако някоя от страните не може да се яви в съда, тъй като е налице пречка, която тя не може да преодолее, следващото заседание следва да бъде насрочено така, че да се проведе в рамките на 3 месеца след последната сесия. Сроковете за различните дейности за страните по дадено производство могат да бъдат определени или от закона, или от съда. Те обикновено се различават, но никога не са по-дълги от 14 дни. Един от принципите на административния процес гласи, че производството следва да бъде ускорено.

Продължителността на съдебно производство, свързано с околната среда, може да бъде различна в зависимост от броя на заседанията, неговите етапи и графика на заседанията на Съда. Необходимостта от публикуване в Държавен вестник може да удължи с няколко месеца процеса. Ако по дадено производство има повече страни, може да отнеме повече време да се информират всички страни за едно или няколко заседания. Обикновено продължителността на първоинстанционно съдебно производство с две или три заседания е приблизително 6—7 месеца. Ако има повече от три заседания, производството може да продължи между 8 и 12 месеца. Обжалване пред втора инстанция може да удължи допълнително производството с 6 до 8 месеца. В най-лошият случай това ще бъде продължителен процес на първа инстанция в съчетание със съществени процедурни грешки, при което на втора инстанция делото се връща за повторно разглеждане от друг съдия — т.е. в този случай производството ще започне отначало. При тази ситуация може да минат 2—3 години преди окончателното решение да влезе в сила. Допълнителен фактор за забавянето може да бъде фактът, че някои съдилища/отделения са пренатоварени и датата на първото заседание се насрочва не по-рано от 6—9 месеца след получаването на жалбата в Съда. Средната продължителност на административно съдебно производство в областта на околната среда, без да е налице някое от горепосочените усложнения, ще бъде между 12 и 18 месеца.

Съдът има срок от 30 дни от последното заседание да постанови решението си. В повечето случаи този срок се спазва.

Не са предвидени санкции срещу съдилища, които са постановили решение със закъснение. 30-дневния срок не се счита за обвързващ и неспазването му не е свързано с каквито и да е правни последици. Ако даден съдия многократно забавя своите решения, поведението на съдията може да представено за разглеждане от Инспектората към Висшият съдебен съвет на Република България.

XIV. Други въпроси

Обикновено свързаните с околната среда решения се оспорват директно пред Съда. Това е отчасти поради факта, че решенията на някои органи, например министерски решения, не могат да бъдат отнесени пред по-висша административна инстанция, тъй като няма такава инстанция. В последно време, особено при случаи на ОВОС и СОВОС, НПО започнаха да обжалват решения първо пред Министерството на околната среда и водите, най-висшият орган на регионалните инспекции по околната среда и водите, и чак след това пред съдилищата.

Има голямо разнообразие на източници на информация относно достъпа до правосъдие по въпроси, свързани с околната среда. На уебсайтовете на почти всички административни съдилища има информация за административните съдебни производства, които се прилагат също така и при всеки процес за издаване на екологично разрешение. На някои от уебсайтовете можете да намерите текстове на закони. На други уебсайтове са предоставени кратки обяснения относно достъпа до правосъдие. На уебсайтовете на Министерството на околната среда и водите и Регионалните инспекции по околната среда и водите има информация за отделни решения, които са били постановени, и органите, пред които тези решения могат да бъдат обжалвани. <http://www3.moew.government.bg/> На уебсайта на Върховния административен съд можете да намерите електронна версия на всички решения, постановени от ВАС през последните 10—12 години. <http://www.sac.government.bg/>

В България се прилага алтернативно разрешаване на спорове (АРС) и то е уредено със Закона за медиацията. Въпреки това административни съдебни спорове, свързани с околната среда, не могат да бъдат предмет на процедура за АРС. От 2007 г. насам АПК въведе уреждането на спор пред съда като начин да се направи по-ефективно административното съдебно производство. Подобно разрешаване на спорове по въпроси, свързани с околната среда, не е обявено публично.

Медиацията не се използва често в областта на околната среда. В някои случаи от обществен интерес Министерството на околната среда и водите инициира срещи за разясняване на позициите на страните.

XV. Да си чужденец

Официалният език на производството в България е българският език. Лица, които не говорят и/или разбират български език, се очаква да организират защитата си по начин, по който интересите им няма да бъдат накърнени. Ако лице желае да използва друг език в съдебно производство, различен от български, съдът назначава преводач. Това важи както за административните, така и за съдебните производства по граждански дела. Преводачът се заплаща от страната, която се нуждае от него, освен в случаите, когато международното право или международен договор предвиждат друго, като например Законът за убежището и бежанците. Държавният бюджет не покрива разходите за превод при дела във връзка със законодателството в областта на околната среда.

Държавата на произход на дадено лице по никакъв начин не е от значение за неговите права, предоставени от националното законодателство или международните договори. След като веднъж дадено лице е прието за страна по производство, законът гарантира, че то може да се ползва от същите права като другите страни по същото производство.

XVI. Transboundary Cases

България е страна по Конвенцията от Еспо за ОВОС в трансграничен контекст. Националното вторично законодателство предвижда правила за изпълнението на задълженията на българските власти, произтичащи от Конвенцията от Еспо. Когато държавата на произход е друга държава, Министерството на околната среда и водите (МОСВ) е органът, отговарящ за изпълнение на задачите, свързани с Конвенцията. МОСВ е органът, който декларира намерението на България като засегната страна да участва или да не участва в процедурата по ОВОС, изпълнена от компетентния орган на държавата на произход. МОСВ отговаря за потока на информация от държавата на произход към заинтересованите лица в България, така че обществеността да може да участва в процеса на вземане на решения.

Понятието „обществена заинтересованост“ в трансграничен контекст не се различава от същото понятие в национален контекст. Правното определение за „обществена заинтересованост“ бе транспонирано в националното законодателство на България от Орхуската конвенция за достъп до информация, участие на обществеността в процеса на вземане на решения и достъп до правосъдие по въпроси на околната среда (накратко Орхуска конвенция). Всички съседни на БЪЛГАРИЯ държави, с изключение на Турция, са страни по Орхуската конвенция. Това гарантира до голяма степен равно третиране на чуждите граждани и неправителствени организации пред българските съдилища и обратно.

Когато БЪЛГАРИЯ е държавата на произход, тя прилага същия стандарт за предоставяне на правосубектност на своите граждани и към граждани на съседни държави, които също са страни по Орхуската конвенция. Това произтича от член 3, параграф 9 от Орхуската конвенция. Въпросът дали неправителствени организации и граждани от засегнати държави могат да поискат предявяване на иск за преустановяване на нарушение и временни мерки е много интересен, защото той предполага, че българската практика има ясен отговор на въпроса дали член 9, параграф 4 от Орхуската конвенция може да се прилага директно или не. Тази дискуссия все още не е проведена в България. Като цяло българската общественост няма избор относно компетентните съдилища на различни държави по въпроси, свързани с околната среда. При административни дела правилото е ясно — българската съдебна система проверява законосъобразността на решенията, взети от българските власти. При граждански дела и особено при екологични спорове може да има избор по отношение на компетентния съд, тъй като при граждански спорове обикновено и съдът, в юрисдикцията на който са настъпили вредите, и съдът по седалище на ответника са компетентни за разглеждане на делото.

(1) Например различни съдии/отделения на административен съд заемат различни позиции по отношение на интереса на НПО, работеща в полза на частния интерес, да обжалва решение по ОВОС.

Това е машинен превод на съдържанието. Собственикът на настоящата страница не носи никаква отговорност за качеството на този машинно преведен текст.

Последна актуализация: 14/09/2016